

Monitoring działań w UE (legislacja, publikacje) – 27 lipca 2022 r.

- **Informacje generalne o prawie UE – akty prawne i dokumenty strategiczne**

System handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych – Dyrektywa 2003/87/WE ustanawiająca system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w UE

Na jej mocy ustanawia się unijny system handlu uprawnieniami do emisji (ETS). Unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) to pierwszy – i jak dotąd zdecydowanie największy – międzynarodowy system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych; obejmuje niemal 11 tys. elektrowni i zakładów produkcyjnych w 28 państwach UE, a także w Islandii, Norwegii i Liechtensteinie, jak również emisje generowane przez przemysł lotniczy. Stanowi on podstawę unijnej polityki mającej na celu przeciwdziałanie zmianie klimatu i zmierza do ograniczania emisji gazów cieplarnianych w efektywny pod względem kosztów i skuteczny gospodarczo sposób. Opiera się na zasadzie „pułapów i handlu”. System EU ETS funkcjonuje zgodnie z tą zasadą. Limity ustalane są dla całkowitej ilości danych gazów cieplarnianych, jaka może zostać wyemitowana przez fabryki, elektrownie i inne zakłady objęte systemem. Limit jest z czasem zmniejszany w celu redukcji całkowitej ilości emisji. System umożliwia handel uprawnieniami do emisji w taki sposób, aby całkowita ilość emisji pochodzących z zakładów i lotnictwa nie przekraczała limitu oraz aby umożliwić podejmowanie najkorzystniejszych środków do zmniejszania emisji.

Zgodnie z protokołem z Kioto w sprawie zmian klimatu, który został uzgodniony w grudniu 1997 r., UE zobowiązała się ograniczyć emisje gazów cieplarnianych w latach 2008–2012 o 8% w stosunku do poziomu z 1990 r.

W odniesieniu do drugiego okresu rozliczeniowego protokołu z Kioto (2013–2020) uzgodniono, że emisje zostaną ograniczone jeszcze bardziej – do 20% w perspektywie 2020 r. w stosunku do poziomu z 1990 r.

W ramach czwartego etapu systemu EU ETS (2021–2030) UE zamierza ograniczyć emisje o co najmniej 40% w perspektywie roku 2030, zgodnie z przyjętym w 2015 r. porozumieniem paryskim w sprawie zmian klimatu. Aby osiągnąć te cele, UE ustanowiła system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Każde uprawnienie dotyczy emisji 1 tony CO₂ lub ekwiwalentu CO₂ w konkretnym okresie.

Na przestrzeni kolejnych lat ewolucji systemu państwa UE kilkakrotnie zmieniały ten akt prawny. Najnowsze zmiany uzgodniono w marcu 2018 r.

Obecna, trzecia faza EU ETS obejmuje lata 2013–2020.

System ma zastosowanie do:

- elektrowni;
- wielu różnych energochłonnych sektorów przemysłu;
- statków powietrznych wykonujących loty między lotniskami w UE, Norwegii i Islandii;
- emisji:
  - dwutlenku węgla (CO₂)
  - podtlenku azotu
  - perfluorowęglowodorów

- metanu
- wodorofluorowęglowodorów oraz
- heksafluorku siarki.

Począwszy od dnia 1 stycznia 2005 r. operatorzy podejmujący wszystkie działania, o których mowa w dyrektywie, muszą umarzać odpowiednią liczbę uprawnień do emisji odpowiadającą ich emisjom gazów cieplarnianych.

Całkowita liczba uprawnień wydawanych w UE jest rokrocznie zmniejszana: o 1,74% w latach 2013–2020 oraz o 2,2% od 2021 r.

Statki powietrzne wykonujące loty na lotniska w UE, Islandii lub Norwegii z innych państw świata są wyłączone z systemu EU ETS do dnia 31 grudnia 2023 r.

Uprawnienia:

- mogą być przenoszone między instalacjami, liniami lotniczymi i uczestnikami rynku w UE oraz do państw trzecich, w których są one uznawane (obecnie nie uznaje ich żadne państwo);
- wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2013 r. są ważne bezterminowo;
- wydawane począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. nie mogą być wykorzystywane w celu zapewnienia zgodności w etapie trzecim (2013–2020).

Począwszy od 2021 r. 57% uprawnień będzie sprzedawanych na aukcjach. Przynajmniej połowa wpływów uzyskiwanych przez państwa UE musi być przeznaczana na cele związane z klimatem.

Ustanowione zostaną dwa nowe mechanizmy finansowania rozwiązań niskoemisyjnych:

- fundusz modernizacyjny będzie wspierał modernizację projektów inwestycyjnych w sektorze energii i systemów energetycznych w tych państwach UE, w których w 2013 r. produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca według cen rynkowych wynosił poniżej 60% średniej unijnej; 2% całkowitej liczby uprawnień w latach 2021–2030 będzie sprzedawana na aukcji w celu ustanowienia tego funduszu;
- fundusz innowacyjny będzie wspierał projekty demonstracyjne innowacyjnych rozwiązań technologicznych i przełomowych innowacji w sektorach objętych systemem EU ETS, co obejmuje nowatorskie odnawialne źródła energii, wychwytywanie i wykorzystywanie dwutlenku węgla oraz magazynowanie energii; dostępne środki będą odpowiadały wartości rynkowej co najmniej 450 mln uprawnień w chwili ich sprzedaży na aukcji.

Państwa UE:

- wydają uprawnienia;
- dopilnowują, aby podmioty otrzymujące uprawnienia monitorowały i corocznie raportowały emisje;
- począwszy od 2019 r. sprzedają na aukcjach wszystkie uprawnienia, które nie są przyznawane bezpłatnie lub które nie zostały umieszczone w rezerwie stabilności rynkowej;
- określają, w jaki sposób wykorzystywać dochody uzyskiwane z aukcji. Mogą one na przykład podejmować środki mające na celu:
  - rozwój energii ze źródeł odnawialnych i zwiększanie efektywności energetycznej;
  - unikanie wylesiania;
  - bezpieczne wychwytywanie i składowanie CO₂;
  - propagowanie niskoemisyjnego transportu publicznego;

- poprawę funkcjonowania sieci ciepłowniczych;
- finansowanie działań pozwalających przeciwdziałać zmianie klimatu w państwach rozwijających się;
- przekazują Komisji, do dnia 30 września 2019 r., wykaz instalacji objętych zakresem dyrektywy oraz szczegółowe informacje na temat tych instalacji, na okres pięciu lat rozpoczynający się w dniu 1 stycznia 2021 r. Wykazy na kolejne okresy są przedkładane co pięć lat po tej dacie;
- do dnia 28 lutego każdego roku wydają liczbę uprawnień, które mają być przydzielone w danym roku;
- przekazują Komisji roczne sprawozdanie dotyczące stosowania dyrektywy;
- zapewniają, że uprawnienia mogą być przenoszone między instalacjami w UE, a także do państw trzecich, w których są one uznawane;
- wprowadzają skuteczne kary za wszelkie naruszenia przepisów. Operatorzy, którzy nie dysponują wystarczającą liczbą uprawnień, płacą kary w wysokości 100 EUR za każdą wyemitowaną tonę CO₂.

Wszystkie te czynności są realizowane na podstawie przepisów zharmonizowanych na szczeblu UE.

Więcej informacji:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02003L0087-20210101>

- **Prowadzone procesy konsultacyjne:**

1. Ostatnia faza konsultacji prawa UE: Ochrona różnorodności biologicznej: cele dotyczące odbudowy zasobów przyrodniczych w ramach unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności

Konsultacje publiczne przepisów dotyczących ochrony środowiska (ochrona różnorodności biologicznej) – wniosek dotyczący rozporządzenia PE i RE w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych – III Etap legislacyjny – Przyjęcie przez Komisję. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 22 sierpnia 2022 r.

Celem nadrzędnym wyznaczonym we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych jest przyczynianie się do ciągłej, długoterminowej i trwałej odbudowy różnorodnej biologicznie i odpornej przyrody na obszarach lądowych i morskich UE poprzez odbudowę ekosystemów, a także przyczynianie się do osiągnięcia przez Unię celów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz wypełnienie międzynarodowych zobowiązań Unii. Aby osiągnąć ten cel nadrzędny, we wniosku przedstawiono wiele wiążących celów i obowiązków w zakresie odbudowy dotyczących rozmaitych ekosystemów. Do 2030 r. należy objąć tymi środkami co najmniej 20 % unijnych obszarów lądowych i morskich, a do 2050 r. – wszystkie ekosystemy wymagające odbudowy. Do wniosku dołączono także ramy wdrażania, w których cele przełożono na działania poprzez przygotowanie i realizację krajowych planów odbudowy. Celem wniosku jest uzupełnienie obowiązującej polityki ochrony środowiska. Opracowano go w taki sposób, aby umożliwić jego skuteczne działanie w synergii z unijnym prawem ochrony środowiska. Ponadto wniosek da impuls do lepszej koordynacji i skuteczniejszego wdrażania tych przepisów.

W unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. określono ramy polityki UE w zakresie różnorodności biologicznej na lata 2011-2020. Obecnie trwa ocena strategii. Rozporządzenie UE w sprawie inwazyjnych gatunków obcych przyjęto w ramach realizacji celu nr 5 strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. W maju 2020 r. Komisja opublikowała strategię na rzecz bioróżnorodności 2030.

Inicjatywa legislacyjna przyczynia się do realizacji celu strategii na rzecz bioróżnorodności, jakim jest wprowadzenie różnorodności biologicznej Europy na ścieżkę odbudowy do 2030 r.

Podstawą wniosku legislacyjnego Komisji w sprawie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych są trzy odrębne inicjatywy UE w zakresie polityki różnorodności biologicznej: 1. ocena unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. (2011-2020); 2. w odniesieniu do celu nr 5 strategii na okres do 2020 r. – przegląd stosowania rozporządzenia UE w sprawie inwazyjnych gatunków obcych; 3. opracowanie prawnie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych: kluczowe zobowiązanie w ramach unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Wymienione inicjatywy polityczne są ze sobą powiązane.

Link: <https://pracodawcy.pl/ostatnia-faza-konsultacji-prawa-ue-ochrona-roznorodnosi-biologicznej-cele-dotyczace-odbudowy-zasobow-przyrodniczych-w-ramach-unijnej-strategii-na-rzecz-bioroznorodnosi/>

2. Maszyniści – ulepszony unijny system certyfikacji

Konsultacje publiczne dotyczące oceny przepisów prawa w transporcie kolejowym – w oparciu o ocenę funkcjonowania Dyrektywy 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty – II Etap legislacyjny – Konsultacje publiczne. Ostateczny termin na przesłanie opinii lub wypełnienie kwestionariusza online udostępnionego przez KE to 30 września 2022 r.

Dyrektywa 2007/59/WE w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom miała na celu poprawę jakości i ułatwienie poruszania się maszynistów w całej sieci kolejowej UE, a także ułatwienie pracodawcom przydzielania maszynistów do wykonywania przewozów w różnych państwach członkowskich. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu wzywa się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z transportu do 2050 r. o 90 proc. Jako jeden z najbardziej zrównoważonych rodzajów transportu, kolej odgrywa kluczową rolę w obniżaniu emisyjności transportu. Dlatego też w kompleksowej strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności wyznaczono ambitne cele dla kolei: do 2030 r. należy podwoić ruch kolei dużych prędkości, a następnie potroić go do 2050 r. Natomiast kolejowy ruch towarowy powinien wzrosnąć o 50 proc. do 2030 r. i zostać podwojony do 2050 r.

Polityka transportowa UE obejmuje zharmonizowany system certyfikacji maszynistów, który umożliwia im – po spełnieniu określonych minimalnych wymogów – łatwe przemieszczanie się między państwami UE lub przechodzenie z jednego przedsiębiorstwa kolejowego do drugiego. Inicjatywa ta, zaproponowana w następstwie przeglądu, ma na celu poprawę tego systemu poprzez zadbanie o to, by system ten:

- nie ulegał dezaktualizacji
- nadążał za postępem technologicznym i odpowiadał na zwiększone zapotrzebowanie na podróże międzynarodowe
- sprawiał, by zawód maszynisty stawał się bardziej zróżnicowany i atrakcyjniejszy dla młodych ludzi.

Trzy główne cele konsultacji to: • Zebranie doświadczeń i opinii obywateli UE na temat zawodu maszynisty. • Zapewnienie zainteresowanym podmiotom z sektora publicznego i prywatnego możliwości wyrażenia swoich poglądów i stanowisk w odniesieniu do kluczowych elementów oceny skutków. • Zebranie od kluczowych zainteresowanych stron specjalistycznych informacji (dane i informacje faktyczne, opinie ekspertów) na temat ich poglądów i stanowisk dotyczących potencjalnych skutków różnych środków uwzględnionych w ocenie skutków.

Link: <https://pracodawcy.pl/maszynisci-ulepszony-unijny-system-certyfikacji/>

- **Publikacje, stanowiska oraz inne informacje:**

1. [Komunikat KE: Droga do zdrowej planety dla wszystkich. Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby](#)

[Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil'](#)

W Komunikacie przedstawiono całościową wizję, zgodnie z którą do 2050 r. zanieczyszczenia na świecie zostaną ograniczone do poziomów, które nie będą już szkodliwe dla zdrowia ludzi i naturalnych ekosystemów. Opisano w nim także kroki, jakie należy podjąć, aby ten cel osiągnąć. W planie tym połączono wszystkie strategie polityczne UE, które są istotne w kontekście zwalczania zanieczyszczeń i zapobiegania im, ze szczególnym naciskiem na wykorzystanie do tego celu rozwiązań cyfrowych. Plan przewiduje przegląd odpowiednich przepisów UE w celu zidentyfikowania ewentualnych luk w unijnym prawodawstwie oraz dziedzin, w których spełnienie obowiązków prawnych wymaga poprawy wdrażania przepisów.

Głównym celem niniejszego planu działania jest zapewnienie wskazówek dotyczących uwzględniania działań mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniom we wszystkich odpowiednich strategiach politycznych UE, maksymalizowania synergii w sposób skuteczny i proporcjonalny, przyspieszenia wdrażania tych strategii i identyfikowania możliwych luk lub kompromisów. Aby poprowadzić UE do realizacji wizji zdrowej planety dla wszystkich w 2050 r., w niniejszym planie działania określono kluczowe cele na 2030 r. mające przyspieszyć ograniczenie zanieczyszczenia.

W niniejszym planie działania określono również kluczowe działania na lata 2021–2024 mające być uzupełnieniem wielu odpowiednich działań przedstawionych w innych inicjatywach Europejskiego Zielonego Ładu, w tym strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności. Aby umożliwić UE osiągnięcie do 2050 r. celu, jakim jest zdrowa planeta dla zdrowych ludzi, w planie działania określono najważniejsze cele w zakresie ograniczenia – do 2030 r. – zanieczyszczeń u źródła (w porównaniu ze stanem obecnym). Celem jest:

- poprawienie jakości powietrza, aby zredukować liczbę przedwczesnych zgonów spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza o 55 proc.;
- poprawienie jakości wody poprzez ograniczenie ilości zanieczyszczeń, odpadów z tworzyw sztucznych w morzu (o 50 proc.) i uwalnianych do środowiska mikrodrobin plastiku (o 30 proc.);
- poprawienie jakości gleby poprzez ograniczenie utraty składników pokarmowych i stosowania pestycydów chemicznych o 50 proc.;
- ograniczenie o 25 % powierzchni ekosystemów UE, w których zanieczyszczenie powietrza zagraża różnorodności biologicznej;
- zmniejszenie o 30 proc. odsetka osób stale narażonych na hałas komunikacyjny oraz;
- znaczne ograniczenie wytwarzania odpadów ogółem i zredukowanie o 50 proc. resztkowych odpadów komunalnych.

Ponadto w planie przedstawiono szereg inicjatyw przewodnich, np.:

- lepsze dostosowanie norm jakości powietrza do najnowszych zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia
- przegląd norm jakości wody, m. in. w rzekach i morzach UE
- ograniczenie zanieczyszczenia gleby i usprawnienie rekultywacji gleby

- przegląd większości unijnych przepisów dotyczących odpadów w celu dostosowania ich do zasad czystej gospodarki o obiegu zamkniętym
- dążenie do wdrożenia zasady zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń z produkcji i konsumpcji
- przedstawienie tablicy wyników regionów UE w zakresie wydajności ekologicznej w celu promowania zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń we wszystkich regionach
- ograniczenie nierówności w zakresie zdrowia spowodowanych faktem, że szkodliwe skutki dla zdrowia w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyczą osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji
- zmniejszenie śladu zanieczyszczeniowego, jaki pozostawia UE poza swoimi granicami, poprzez ograniczenie wywozu szkodliwych i toksycznych produktów i odpadów do państw trzecich
- uruchomienie żywych laboratoriów rozwijających ekologiczne rozwiązania cyfrowe i inteligentne rozwiązania na rzecz zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń
- skonsolidowanie unijnych ośrodków wiedzy na temat zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń oraz zgromadzenie zainteresowanych stron w ramach platformy zainteresowanych stron w dziedzinie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń
- skuteczniejsze egzekwowanie zasady zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń wraz z organami ds. ochrony środowiska i innymi władzami.

Link: <https://pracodawcy.pl/komunikat-ke-droga-do-zdrowej-planety-dla-wszystkich-plan-dzialania-ue-na-rzecz-eliminacji-zanieczyszczen-wody-powietrza-i-gleby/>

2. Skorzystaj z finansowania!!! - przegląd programów dot. wdrożenia rozwiązań cyfrowych w UE

Partner technologiczny Związku Pracodawców Polska Miedź, Polski Klaster IoT i AI SINOTAIC zebrał w dwóch dokumentach informacje dot. możliwości finansowania na wdrożenie rozwiązań cyfrowych.

Wszystkie zebrane projekty znajdują się w załączeniu.

SINOTAIC jest operatorem showroomu Innowacji IoT miejsca, w którym można zobaczyć najnowocześniejsze polskie rozwiązania technologiczne z obszaru Internetu Rzeczy i Smart City

To unikalne na skalę Polski przedsięwzięcie jest pierwszą cyber-fizyczną przestrzenią, w której prezentowane są polskie rozwiązania w obszarze IoT, ze szczególnym uwzględnieniem technologii dla Smart City

Link: <https://pracodawcy.pl/skorzystaj-z-finansowania-przeglad-programow-dot-wdrozenia-rozwiazan-cyfrowych-w-ue/>

Źródło: EUR-Lex, Komisja Europejska, Polski Klaster IoT i AI SINOTAIC